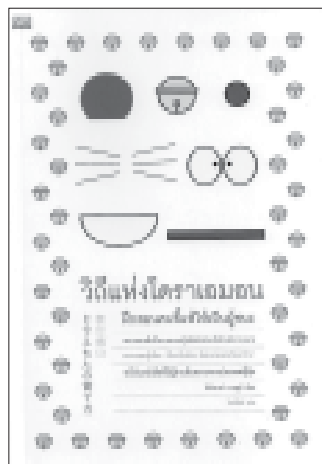

บทวิจารณ์หนังสือ

ดร.โณ อินปกรณ

โยโกยาม่า ยาสุกิ. **วิถีแห่งโนบิตะ ชัยชนะของคนไม่เอาถ่าน**. สมณ สุวรรณ รัตน์ (แปล) .
กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุคส์, 2549.

โยโกยาม่า ยาสุกิ. **วิถีแห่งโดราเอมอน ฝึกสอนคนขี้แพ้ให้เป็นผู้ชนะ**. โชว์เดียร์ (แปล) กรุงเทพฯ:
สยามอินเตอร์บุคส์, 2552.

วิถีแห่งโนบิตะ ชัยชนะของคนไม่เอาถ่าน และ วิถีแห่งโดราเอมอน ฝึกสอนคนขี้แพ้ให้เป็นผู้ชนะ ของ โยโกยาม่า ยาสุกิ เป็นหนังสือที่น่าสนใจตั้งแต่ชื่อเรื่องและภาพปก สำหรับคนที่เคยอ่านหนังสือการ์ตูนและเคยดูภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง "โดราเอมอน" ทั้งทางโทรทัศน์และภาพยนตร์คงนึกถึงตัวการ์ตูนอย่าง โดราเอมอน โนบิตะ ชิซุกะ ไจแอนท์ ซึเนโอะ ฯลฯ และความสนุกเพลิดเพลิน รวมทั้งแง่คิดที่ได้จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้ที่น่าสนใจสำหรับเราชาวไทย คือ โยโกยาม่า ยาสุกิ อาจารย์มหาวิทยาลัยฟูคูยามา ประเทศญี่ปุ่นไม่เพียงแต่อ่านและดูการ์ตูน "โดราเอมอน" อย่างที่เราหลายคนทำ แต่เขาได้ทำวิจัยระดับปริญญาเอกเรื่อง "โดราเอมอนศึกษา" ที่มหาวิทยาลัยฟูคูยามา และหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วเขาได้สอนวิชาโดราเอมอนศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งนั้น

จากงานวิจัยระดับปริญญาเอก ยาสุกิ ได้นำผลงานวิจัยของเขามาจัดทำเป็นหนังสือ 2 เล่มที่ผู้วิจารณ์จะหยิบยกมาแนะนำถึงวิจารณ์ในที่นี้

โดยภาพรวมแล้วหนังสือ **วิถีแห่งโนบิตะ ชัยชนะของคนไม่เอาถ่าน** คือ หนังสือที่ให้แง่มุมมองในการใช้ชีวิตโดยใช้เรื่องของโนบิตะซึ่งเป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของ "คนไม่เอาถ่าน" มาวิเคราะห์ให้เห็นว่า คนที่ดูไม่เอาไหนสักเรื่องอย่างโนบิตะสามารถทำฝันของตน คือการได้แต่งงานกับชิซุกะให้เป็นจริงได้ด้วยหลักการที่ไม่ซับซ้อนคือ

- 1) ก้าวไปสู่ความฝันอย่างทุ่มเทแรงกายแรง

ใจ ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาจากการกระทำทุกครั้ง

2) มีความภาคภูมิใจในความฝันของตน

3) แสดงความมุ่งมั่นที่จะไปสู่จุดหมายให้ผู้คนรอบข้างยอมรับ อันจะนำมาซึ่งความช่วยเหลือหรือคำแนะนำโดยไม่ต้องร้องขอจากคนรอบข้างที่ยอมรับความฝันนั้น

4) เป็นคนที่เปิดเผยทั้งจุดเด่น และจุดด้อยของตนเองเพื่อให้คนรอบข้างยอมรับความมุ่งมั่นไปสู่ความฝันของตนและให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้อภัยในความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการกระทำเพื่อมุ่งสู่ความฝันของตน

5) ความฝันนั้นต้องไม่ใช่ความฝันที่เกิดจากความโลภและมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก

6) ทำให้คนอื่น ๆ เกิดอารมณ์ร่วมหรือเกิดความประทับใจในความฝันของตน

7) ลงมือทำในสิ่งที่ฝันตามความรู้สึกที่แวบขึ้นในหัวโดยไม่ลังเล

8) ไม่ย่อท้อในเวลาที่สิ่งที่กระทำด้วยความมุ่งมั่นเกิดล้มเหลวและลุกขึ้นทำสิ่งนั้นใหม่

9) จินตนาการไปในอนาคต ถึงภาพของตนเองที่ประสบความสำเร็จ

10) ใช้อดีตที่เต็มเปี่ยมด้วยความสุขความอบอุ่นเป็นแรงขับเคลื่อนให้มุ่งไปสู่อนาคต

ส่วนหนังสือ **วิถีแห่งโตรอาเอมอน ฝึกสอนคนขี้แพ้ให้เป็นผู้ชนะ** ภาพโดยรวมแล้วหนังสือเล่มนี้ให้แง่มุมมองในการเป็นผู้ฝึกฝนให้ "คนขี้แพ้" พลิกฝันมาเป็นผู้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ โดยใช้เรื่องของโตรอาเอมอนซึ่งเป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของพี่เลี้ยงที่สนับสนุนให้

"คนไม่เอาถ่าน" อย่างโนบิตะ มาวิเคราะห์ให้เห็นว่าโตรอาเอมอนใช้เทคนิคด้านการสอน (Teaching) ด้านการอบรม (Training) และด้านการให้คำปรึกษา (Counseling) อย่างไรในการเปลี่ยนให้โนบิตะประสบความสำเร็จในชีวิต โตรอาเอมอนได้ใช้เทคนิคที่หลากหลายซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) การพูดชมผู้ถูกฝึกสอน เมื่อผู้ถูกฝึกสอนเสนอแนวคิดหรือโครงการที่อยากทำ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคคลผู้นั้นโดยให้ความสำคัญแก่พัฒนาการของผู้ถูกฝึกสอนมากกว่าผลลัพธ์ของการกระทำ

2) การดำหรือพูดดำหั้นผู้ถูกฝึกสอน เพื่อปรามไม่ให้ผู้ถูกฝึกสอนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือสร้างปัญหา

3) สร้างการรู้จักสังเกต และกระตุ้นให้ผู้ถูกฝึกสอนตั้งคำถาม

4) สร้างทัศนคติให้ผู้ถูกสอนเรียนรู้และค้นพบความผิดพลาดของตนเองด้วยตนเอง

5) สร้างทัศนคติให้ผู้ถูกสอนไม่กลัวกับภาวะความเสี่ยงที่จะเจอในการกระทำตามโครงการที่คาดหวังหรือวางแผนไว้

6) สนับสนุนให้ผู้ถูกฝึกทำความความฝันให้เป็นจริงด้วยความสามารถของตนเอง

หลักการหรือข้อคิดในการทำความฝันให้เป็นจริงสำหรับคนไม่เอาถ่านหรือคนที่เกิดมาเป็นผู้แพ้ (Born to be loser) อย่างโนบิ โนบิตะ และหลักการในการฝึกสอนคนขี้แพ้ให้เป็นผู้ชนะที่โตรอาเอมอนใช้เปลี่ยนแปลงโนบิตะ ซึ่งยาสุกิ นำมาสรุปให้เราอ่านในหนังสือทั้ง 2 เล่มนี้เป็นหลักการหรือแนวคิดสากล ในการสร้างฝันให้เป็นจริง ซึ่งเราพบได้ในหนังสือเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพตนเองการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.)

การเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและวิถีชีวิต ฯลฯ ที่เขียนโดยชาวตะวันตกที่มีการแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น ไทย จีน ฯลฯ ในหลายประเทศ โดยเป็นที่เข้าใจได้ว่าหลักการหรือแนวคิดที่ ฟุจิโกะ ฟุจิโอะ ผู้เขียนการ์ตูนเรื่องโดราเอมอน เสนอไว้ในผลงานชิ้นเอกของเขา (ซึ่ง ยาสึกิ ได้นำมาวิเคราะห์และเสนอในหนังสือ วิถีโนบิตะฯ และวิถีแห่งโดราเอมอนฯ อีกทีหนึ่ง) เป็นหลักการหรือแนวคิดที่เป็นหลักสากลดังที่ (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2546: 92-93) ได้วิเคราะห์ไว้ว่า โดราเอมอนคือการตูนที่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่ขับเคลื่อนวัฒนธรรมญี่ปุ่นสู่ความเป็นสากล

จากประเด็นดังกล่าวนี้ ผู้วิจารณ์ อยากจะตั้งข้อสังเกตสำหรับผู้อ่าน วิถีโนบิตะฯ ไว้ 2 ประการคือ

1) ผู้อ่านชาวไทยที่ใครจะนำข้อคิดในหนังสือเล่มนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการทำผิดให้เป็นจริงคงต้องใคร่ครวญถึงการนำหลักการสากลที่ ยาสึกิ เสนอในหนังสือเล่มนี้มาใช้อย่างเถรตรง โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมระหว่างไทยและญี่ปุ่น เนื่องจากในทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ได้มีการอธิบายไว้ว่า การปฏิบัติหรือการฝึกฝนใดๆ ของมนุษย์ควรคำนึงถึงบริบทสภาพการณ์ของสังคมหนึ่งๆ มากกว่าการใช้กรอบความคิดทฤษฎี ที่เน้นความเป็นสากลใช้ได้ทุกที่ทุกสังคม (เบ็นท์ ฟริเบียร์, 2546: 91-124)

2) วิธีการวิเคราะห์และอธิบายของ ยาสึกิ ตั้งอยู่บนฐานของวิธีคิดเชิงตัวเลขและสถิติ คือ มีการจัดประเภท รวบรวมปัญหาต่างๆ ของ เด็กชาย ขี้แพ้อย่างโนบิตะ และเทคนิควิธีการที่โดราเอมอน ใช้ในการฝึกฝนโนบิตะที่ปรากฏในการตูนมาใช้ในการวิเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ของ ยาสึกิ ได้สะท้อนให้เห็นถึงคำอธิบายเรื่องวิธีคิดแบบหมวกหกใบ หกสี ของมนุษย์ที่ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono) ผู้ริเริ่มแนวความคิดเรื่องการคิดนอกกรอบและพัฒนาเทคนิคการคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเจาะจงได้กล่าวไว้ว่า คนญี่ปุ่นส่วนมากมีวิธีคิดแบบหมวกสีขาวที่ให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงและตัวเลข ซึ่งมีผลให้คำแนะนำและคำอธิบายแบบนี้มีคุณค่าในทางปฏิบัติน้อย (โบโน, เอ็ดเวิร์ด เดอ., 2545: 38-55)

ข้อสังเกตที่ตั้งไว้นี้เพียงแต่ต้องการให้ผู้อ่านหนังสือ 2 เล่มนี้ ได้อ่านหนังสือด้วยความตระหนักถึงข้อจำกัดของหนังสือ (พูดให้ดูดีขึ้น คือ อ่านตามหลักกาลามสูตรในคำสอนของพระพุทธศาสนา ไม่เชื่อสิ่งใดในทันทีโดยไม่ไตร่ตรอง) ไม่ได้หมายความว่า หนังสือทั้ง 2 เล่มนี้ ไม่ควรอ่านแต่ประการใด

บรรณานุกรม

- โบโน, เอ็ดเวิร์ด เดอ. 2545. หมวก 6 ใบ คิด 6 แบบ. สุตระการ ธนโกเศศ และคณะ (แปล). พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ชานชาลา.
- ฟริเบียร์, เบ็นท์. 2546. พื้นสังคมศาสตร์: ทำไมการวิจัยทางสังคมจึงล้มเหลวและจะทำให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไร?. อรรถัย อาจอ่า (แปล) นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. 2546. ทุนวัฒนธรรมวัฒนธรรมในระบอบทุนนิยมโลก เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: มติชน.

Dr. Dome Kraipakorn received his Doctoral Degree in History from Chulalongkorn University, and Master of History from Thammasat University. He is currently Lecturer in Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Technology